

פר' משפטים תשפ"ה גליון ע"ו

גליון מורחב לרגל יומא דהילולא של כ"ק אדמו"ר מוהר"מ בעל ה'יקרא דמלכא' זצוקללה"ה

בית תפארת הנג

ליקוט מתורת רבותינו הק' לבית זוועהיל זולאטשוב זיע"א

תורת המגיד מזלצטשוב

עול מלכות ועול ד"א (אבות ג, ה), ולעומת זה מעלה בחי' מלכות דקדושה, ובענין דרך ארץ זוכה שמלכתו נעשית ע"י אחרים, ואם ח"ו לא זכה לא די שצריך לעבוד עבור עצמו אלא גם מלכת אחרים נעשין על ידו (עי' ברכות לה:).

כמו שמלינו בלדס הראשון שהוסס בגן עדן לעבדה ולשמרה-מ"ע ומל"ח (תקו"ז נה, פה:), ובעבור החטא גורש משם לעבוד האדמה אשר לוקח משם, וכמה יגע וטרח עד שמלא לחם וכמה יגע וטרח עד שמלא בגד (ברכות נח), ובאותו זמן הי' יכול להיות בגן עדן, וכמו שעס קבלת התורה אכלו מן וטעמו כל מיני מטעמים והיה להם צארה של מרים, ולא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן (תנחומא בשלח), ובזה העלו המלכות והבחירה ונעשו חפשים מהיאה"ר.

וזה עבודת עברי-ישראל, שש שנים יעבוד, לתקן המדות. ובשביעית ילא לחפשי, חפשי מהיאה"ר, שהוא מלכות ובחירה, ע"י הדעת דקדושה. ויש שביעית ויש יובל שבע כפול שבע, ויובל תיקון כללי, שחוזרים עבדים לבתיהם והשדות וכל קנינים לבעליהם כל אחד לשורשו לבית אבותיו ונחלתו.

ות"א ואלין דיניא די תסדר קדמיהון, ענין המתקת הדינין. ולפני זה ענין המזבח, לא תבנה אתה גזית כי חרדך הנפת עליה ותחללה, שהמזבח נברא להאריך ימיו של אדם והברזל נברא לקצר ימיו של אדם אין זה צדין שיונק המקצר על המאריך (רש"י). וכן ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו, מה אבן שאין לו דעת להקפיד רק הרחבת הפסיעות קרוב לגילוי ערוה הגם שבושין מכנסיים אמרה תורה לא תגלה, אדם שנברא בללם ומקפיד על ציונו על אחת כמה וכמה, לזהר על כבודו (רש"י), ולא לגלות ערותך עליו, ליתן מוס שלך עליו בזה שאתה עולה במעלות, כי בזה מעוררים ח"ו דינים ואדם נברא להמתיק דינים, וזה שת"א דיניא די תסדר.

והתורה מקפדת על עבד עברי, כש"כ כי טוב לו עמך (דברים עו, עז), ואמרו ז"ל (קידושין כ). עמך במאכל עמך במשטה, ואם יש רק כר אחד אתה מחויב לתת לו (תוס' שם בשם ירושלמי). ובזה תבין דברי רז"ל (שם) הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו, היינו כקונה אבינו שבשמים לאדון ע"י תיקון המדות, ובזה אתה מתקן מה שהיית עבד למארים ופדך על מנת כן.

אך אם יום או יומים יעמוד לו יקום כי כספו הוא (כא כא). הנה דרש הרה"ק ר' יוסף מיאמפלח זי"ע, שאם יום או יומיים יעמוד, הכוונה לראש השנה שהוא יומיים, ויום הוא יום הכיפורים, אם רק בימים אלו 'יעמוד' יתפלל יהודי בכוונה, 'לא יוקם', הקדוש ברוך הוא לא יתחשב בתפלה זו, 'כי כספו הוא', שכל תפילתו הוא כדי שהקדוש ברוך הוא יתן לו כסף ופרנסה.

ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשדה טריפה לא תאכלו (כד ל). שמעתי בשם זקניי הקדוש ר' יחיאל מיכל זצ"ל המגיד מזלצטשוב, שהתורה הקודשה אמרה ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשדה טריפה לא תאכלו, למה לא אמרה התורה זאת בשאר האזהרות, והטעם הוא כי אין דבר המטמטם כל כך הלז והמוח של היהודי כמו בשר טריפה, ומי שטועם משהו משהו טריפה סר כל הקדושה מעליו.

יקרא דמלכא

ואלה המשפטים. ברא"י, כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים ואלה מוסיף על הראשונים מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני. ר"ל המשפט של עבד עברי נמשך מסיני. ששמעו מהר סיני אנכי ה"א אשר האלאתיך מאמ"ל מבית עבדים, וקיים בנו פדיון בכור ופדיון שבוים, וליונו שנדבק במדותיו דיני בכור ועבד.

ידוע, עיקר גלות מארים מחמת העדר הדעת ומזה נמשך העדר המדות, כי המדות לפי ערך הדעת (ראה לקו"א תניא פ"ו), כי הקטן שאין לו דעת גם מדותיו בקטנות וכועס על כל דבר, וכן כל בעלי עבירות חוטאים מחמת שנסתלק הדעת ונכנס במקומו רוח שטות (סוטה ג) וסולט עליו הסט"א ומשתעבד בו והוא עבד לפרעה.

והנה על הר סיני קבלנו התורה"ק, וכת' (דברים ד, לה) אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלהים, וזכינו למדרגת נבואה, והיום הזה ראינו כי ידבר אלהים את האדם וחי (שם ה, כא). והנה ע"י הדעת אפשר להבדיל ולהכיר היאה"ר, ע"י מה ששמעה האוזן כי לי בני ישראל עבדים (ויקרא כה, נה). הללו עבדי ה' (תהלים קיג, א) ואלא עבדי פרעה (מגילה יד.) ויולאים חפשי מהיאה"ר שהוא בחי' חס אבי כנען, עבד עבדים (בראשית ח, כה), שע"י קבלת עול תורה מעבירין הימנו

כ"ה מרן אדמו"ר שליט"א

בפרשתו (שמות כג, א) 'לא תשא שמע שוא אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס', פרש"י, 'לא תשא שמע שוא' – כחרגומו, לא תקבל שמע דשקר – אזכרה למקבל לשון הרע. – הרי שבזה צויה הכתוב על איסור קבלת לשון הרע, שידוע חומר עונו כאשר מנה מרנא החפץ חיים שבע עשרה לאוין שעובר עליהם המקבל לשון הרע. והנה יש לדקדק, למה הסמיך הכתוב את איסור קבלת לשון הרע לבין איסור עדות שקר, וכי מה שייכות יש ביניהם.

והביאור בזה נתבאר בדברי הרה"ק רבי משה מפשעווארסק זיע"א (אור פני משה) שביאר, כי הגהה הס"מ עולה לפני בית דין של מעלה, ומקטרג על האדם שעשה כך וכך מעשים אסורים, טוענים לפניו כי אי אפשר לקבל את עדותו כי הוא עד אחד, ורק 'על פי שנים עדים יקום דבר' (דברים יז, ו). – אך הס"מ לא נח ולא שקט, והרי הוא מעורר אנשים כאן למטה שידברו לשון הרע על אותו אדם, ויהי כאשר עלה בידו זממו, הרי הוא מרדף את דברי אותו אדם שדיבר לשון הרע לעדותו שלו – ואז הרי הם שני עדים לרעה על אותו אדם כי עבר עבירה, ואז נאלצים בית דין של מעלה לקבל את עדותו.

וזהו פירוש הכתוב לידן, כי בזה מורה הכתוב לאדם 'לא תשא שמע שוא' – שמא על ידי לשון הרע זה 'תשת ידך עם רשע' – דהיינו שתהיה שותף עם היצר הרע 'להיות עד חמס' – דהיינו להעיד על האדם עדות רעה, כדי לקטרג עליו לפני בית דין של מעלה. ויש להמליץ כי זהו מרומז בתיבת 'חמ"ס' שהוא ר"ת 'חבר ס"מ' – כי כן על ידי זה נעשה הוא חבר לס"מ על מנת לקטרג על האדם.

אם כן לא ולמד צמדה טובה המרובה, כי כאשר יסתום אדם פיו ואזינו מלהיות שייך ללשון הרע, ואף ימליץ טוב על כל אחד ואחד, הרי כאשר יבוא לעתיד לבוא לפני בית דין של מעלה, יודיעו לו על מצות רבות שנזקפו לזכותו למרות שלא הוא קיימם, וכאשר יתמה על זה כי לא ידוע לו שקיים מצות אלו, יסבירו לפני האדם, כי לפני שנים רבות היה לו נסיון לבוא לידי לשון הרע על יהודי פלוני, ואם ח"ו היה עושה זאת הרי היה מכריע את הכף לחובה, אך בכח זה שעמד בנסיון ולא בא לידי לשון הרע, ואף דן אותו לכף זכות – נשפע לאותו יהודי שפע גדול, ובכוחו קיים מעשים טובים רבים, נמצא כי כל המעשים הטובים הללו נזקפים לזכותו, שאלמלא היה משית ידו להיות שותף לס"מ והיה נגזר הדין לחובה על אותו אדם – הרי לא היה יכול לקיים את כל המעשים הללו.

(מתוך דא"ח בסעודה שליטת פר' משפטים תשפ"ג)

שבת מצרכין אדר

הנה גדולה מעלת שבת זו שבה מצרכין חודש אדר, והלא מתאמריה משמיה דהרה"ק בעל 'בית אהרן' מקארלין זיע"א משמיה למרנא הבעש"ט הק' זיע"א, כי השפעות חודש זה נמשכים כבר החל משבת מצרכין אדר. – הרי כי כבר משבת זו חל בחינת 'משנכנס אדר מרבין בשמחה'.

והנה במעלת חודש אדר יש להקדים את מאמר הזוה"ק (ח"ב פה, ב) שנהגים לאמרו קודם סעודה שליטת, וז"ל: תא חזי – בא וראה, בכל שיתא יומי דשבתא, כד מטא שעתא ללכותא דמנחה, דינא (קנ"ו ע"א)

תקיפא שלטא, וכל דינין מתערין – בכל ששת ימי השבוע, בעת זמן תפלת מנחה, מידת הדין שולטת, וכל דינים מתעוררים אז, אבל ביומא דשבתא, כד מטא עדן ללכותא דמנחה, רעוא דרעיון אשתכח – אך ביום השבת בזמן תפלת מנחה, מתעורר 'רצון הרצונות' של הקב"ה, וממילא אז שורר עת רצון ועתיקא קדישא גליא רצון ליליה, וכל דינין מתכפייין, ומשתכח רעותא וחדו בכלא. – ה'עתיק' מתגלה, וכל דינים מתבטלים, ומתגלה רצון ושמחה בכל ענין.

והנה המליטו בספה"ק, כי עת רצון זה השוררת בכל שבת קודם בעת תפלת מנחה, שורר גם כן בכל חודש אדר, כי כן חודש 'אדר' ר"ת 'רעוא דרעיון אשתכח', ועל דרך כל שבת ששורר אז 'רעותא וחדו בכלא' דהיינו שמחה ורצון יחדיו, כן גם בעת חודש אדר שוררים הרצון והשמחה יחדיו. נמצא כי בסעודה שליטת של שבת זו שורר ככפליים 'רעוא דעיון', הן בשל השבת קודם גופא, והן בשבת היותו כבר חלק מחודש אדר שאז שורר 'רעוא דרעיון'.

ויש להוסיף כי מעלה נוספת יש בזמן סעודה שליטת של שבת זו, שהוא המסיים את ששת השבועות הקדושים דימי השבועיים שגילה האר"י הק' את כוונתו וסגולתם לתקן את הפגמים, ויש לרמז כי ר"ת ד'בעת נעילת שער' עם הכולל הוא בזמנין ש"ג שהוא כמנין 'שמח"ה', והרי זה מורה על אירוף מעלת נעילת שער יחד עם השמחה דחודש אדר.

והנה ענין פלא מצינו באסיפת השקלים קודם חודש אדר, שהיו אוספים את השקלים לתוך השופרות, כדאיתא (שקלים פ"ב, א) 'כשם שהיו שופרות במקדש, כך היו שופרות במדינה', וכן (שם פ"ו, ה) 'שלא עשר שופרות היו במקדש'. ולכאורה יש להבין למה קבעו להניח בתוך שופרות. אך יש לבאר, כי הנה ידוע כי ראש חודש ניסן הוא 'ראשון לחדשי השנה', על דרך חודש תשרי שהוא תחלת השנה, ונמצא אם כן כי חודש אדר המקדים לחודש ניסן הוא מכוון כנגד ר"ח אלול המקדים לראש השנה, ויש בו בחינת התשובה כבחודש אלול.

ועל דרך זה דרשו בספה"ק על מה שכתוב (בראשית מג, י) 'כי לולא התמהמהנו כי עתה שבנו זה פעמים' – כי 'לולא' אותיות 'אלו' ו'זה' מורה על חודש אדר שהוא חודש הי"ב כמנין 'ז"ה', וכן 'פעמיים' מורה על חודש אדר שלפעמים הוא מתעבר ונעשה פעמיים אותו החודש, ובה דורש הכתוב כי אם התמהמה האדם מלשוב בתשובה בחודש אלול יכול הוא לשוב בחודש אדר, כי גם זה הוא בחינת חודש אלול. ועוד יש מצינו הקשר בין חודש אדר לימי הרחמים והסליחות, כי כן מצינו כי אין קוראים במגילה בחג הפורים החל בשבת, כי כן גזרו חז"ל שמא יעבירו ד' אמות ברשות הרבים, והרי על דרך זה מצינו גם כן בשופר, שאין תוקעים בשופר בר"ה שחל להיות בשבת מן הטעם האמור, שמא יעבירו ד' אמות ברשות הרבים, ואמרו על זה חז"ל (סוכה מג, א) 'זהיינו טעמא דשופר והיינו טעמא דמגילה', הרי כי השופר והמגילה מכוונים זה כנגד זה.

ועל פי כל זה מתבאר הטעם שהשתמשו בשקלי חודש אדר בשופרות, כי כן על דרך חודש אלול שתוקעים בו בשופר במשך כל החודש, הרי שכמו כן בחודש אדר המכוון לחודש אלול – גם בו יש בחינת 'שופרות'. – 'זהיינו טעמא דשופר והיינו טעמא דמגילה' – כי כן חודש אדר מקושר עם ענין השופר שתוקעים בראש השנה.

(מתוך שמוע"ס לבחורי הישי"ג ליל שישי משפטים תשפ"ג)

לרגל יומא דהילולא של כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"מ בעל ה'יקרא דמלכא' זצוקללה"ה

מביאים אנו ליקוט מעט מזעיר של עובדות ומאמרים אשר נשמעו מפ"ק נכדו ונאמן ביתו

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בעיתים שונים

להסתופף בצילו הק' אשר הוא היה כל ימיו לא רק עבד ה', אלא אף היה עבד לעם ה', בהתבטלותו הגדולה לכל אחד מישראל, לכל אות שבתורה.

ומחמת קוצר הזמן לא אאריך אולם אציין רק עובדא אחת ממה שזכיתי לדאוג, שכידוע זקני בעל ההילולא היה מדבא מאוד בתעניתים בשוכב"ם ובה"ב, ולא זו בלבד אלא שגם כאשר היה שנכנס אליו יהודי ושפך לפניו שיחו על צרה גדולה שהוא שרוי בה, מיד היה זק"ק מקבל על עצמו תענית ובדרך כלל היה מסתיר זאת מעיני חבריו, כך בכל מיני אופנים היה מסתיר זאת ולא היו שמים לב, ואפי' בסוף ימיו כאשר חלש על לבו עב"ז התגבר כארי בעבודת קדשו למען עמך ישראל.

ובידי הוה עובדא שביום מן הימים שמתו לב שזקני הק' מתענה, ולא גילה לאף אחד מענין זה, ולאחר זמן נתוודע לי שנכנס אליו יהודי ושפך לבו לפני זק"ק שהוא צריך לעבוד ניתוח מסובך, והוא זקוק לרחמי שמים מדובים, והניתוח נקבע לאותו יום, לפיכך התענה זקני לרפואתו של אותו חסיד.

והנה סדר היום של זק"ק היה שהיה מתפלל כל ערב יחד עם הבחורים תפילת ערבית, ובישיבה היה זמן תפילת ערבית בשעה שבע, וסיפור המעשה היה בזמן שהיו יכולים להתפלל ערבית כבר בשעה חמש, ואני הרי ידעתי שזקני מתענה באותו היום לפיכך רציתי שיתפלל ערבית בשעה חמש, ולכן שלא בידעתי קראתי לכמה בחורים לחדרו הק' בשעה חמש, והיה בשעה שנכנסו הבחורים לחדרו הק' שאל אותי מה רצונם, אמרתי לו שהתוודע לי שהוידע מתענה היום לפיכך רציתי להקל עליו כדי שיוכל לטעום מיד אחד תפילת ערבית, אמר לי וכי מי אמר שאני מתענה, אולם עב"ז הוא נעמד לתפילת ערבית, ואכן אח"כ הוא טעם דבר מאכל.

והנה לאחר כמה דקות קודא לי זק"ק ואומר לי אני חושש שלא עלתה התענית אשר התענית היום, וכאשר שאלתי אותו לפשר דבריו, אמר לי תענית שנעשית בפרסום אינו דומה כלל לתענית אשר נעשתה בהצנע, ולכן היה מוכן להתענות עוד שעתים עד תפילת מעריב בישיבה כדי שאף אחד לא ידע.

והנה בוודאי כאשר זקני הק' אמר ד"ת על ענין זה של עבד ה', אז הרי היה בחינה של הוא היה אומר, אשר נאים הדברים למי שאמדם, ובפרט שהיה איש אמת ואם היה אומר דבר הרי היה אוהו בזה.

(מתוך דא"ח בשוה"ט כ"ח שבט תש"ע)

זק"ק מהר"ם בעל יקרא דמלכא זי"ע, בשנות זקנותו בימי מחלתו בעת ששב מבית החולים, אנשים היו מתקשרים בהטלפון בשעות המאוחרות בלילה, ודאגתי למען ינוח זקני והחלפנו את מספר הטלפון והעברנוהו רק לקרוביו בכדי שלא יפריעו אנשים את מנוחתו, - אך זק"ק לא נח ולא שקט והתחנן שיחזירו את המספר הקודם שבני ישראל יוכלו לצלצל עשרים וארבע שעות ביממה, והיה נאנח שאם יהודי זקוק לעזרה באמצע הלילה, איך נוכל למנוע בעבורו, ענית, זיידע הנכם צריכים לנוח ולשמוע על בריאותכם, אך זקני אמר איך אוכל לישון בשעה שיהודי זקוק לעזרה, וכשניסיתי לשכנעו, נענה ואמר, אצל זקני רבי שלומק' לא היתה ידיית על הדלת, ואצלי יש כבר ידיית וגם מנעול, ועכשיו רצונכם שגם הטלפון כבר לא יוכלו לצלצל.

(מתוך דא"ח בשוה"ט כ"ז אייר תשע"ג)

זק"ק בעל ההילולא מהר"ם זי"ע היה הגורם שהביא לעלותו של זקני הק' מהר"ש זי"ע לארץ ישראל. ומעשה שהיה כך היה, זק"ק היה בעת ההיא עלם כבן י"ז או י"ח שנים, וחי בצוק העתים באוקריינא בתקופת הבולשביקים הארורים שהיו רודפים את בחורי ישראל, ואם לא די בכך, הרי שבאיזור מגוריו באוקריינא אחזה אש ההשכלה בקצה המחנה ובתוך המחנה רח"ל וסחפה רבים וטובים ה"י בדרכם הקולקלת, בעיר זוועהיל לכד היו כמה 'משוררים' מפורסמים מבית ההשכלה רח"ל. - הדבר בא לידי כך שרוב חבריו בכיתה נסחפו ונפלו רח"ל מדרך ישראל סבא.

פ"א התהלך רבינו ברחוב העיר וניגשו אליו חבריו שהתרחקו מכבוד ומשכו בפאותיו הק' בזלזול, רבינו לא היה מסוגל לשאת את צערו ונכנס לזקניו הק' ותינה את צרתו בפניו ויאמר אליו שלא נותר ברירה וצריכים לעלות לארץ ישראל.

ויען הסבא, אם אתה רוצה לנסוע, סע בהצלחה. התעקש רבינו שחפץ הוא שגם הסבא יבוא עמו, הסבא הסכים ואף הורה לו זקני שתיתב יגיש בקשה בממשלה לקבל אשרת יציאה וכניסה לארץ ישראל.

ויהי היום ורבינו נכנס לבית זקני ושאל את זקנתו באם הגיע לידם מעטפה מסוימת חשובה, ענתה הסבתא "ייתכן שהגיע, אבל אף אחד לא השגיח בכך ואולי גם נפל לפח הזבל". - אכן נתברר שהתשובה לא איחרה לבוא ולמרבה הנס והפלא על אף גילו בכחור צעיר קיבלו שניהם אישור מלא.

רבינו נכנס אל זקניו וסיפר לו שהגיעה תשובה חיובית, ואכן הודרו ויצאו שניהם בדרכם הארוכה על הים הגדול, ויהי בהתקרבם לחופי העיר יפו, נענה לו זקני טרם רדתם "הנני מבקש ממך לכל תספר לאיש מי אנחנו, הננו זודקים את ה'דאביסטעווע' לתוך הים".

אכן רבינו עלה לארץ הקודש וקיים בתוקף את מה שציווה עליו זקניו, ולא הגיד את מולדתו כאשר היה באמנה איתו. כך חיו כמה שנים בארץ ישראל בעיר הקודש ירושלים כאשר הם מסתירים סוד מתחת גלימתם.

משך התקופה ההיא נתקרב רבינו אל זקניו הק' בקשר אמיץ וחזק, ולא משה ידו מתוך ידו, כך למד מתהלכות קדשו הטמדים ונעלמים ודבק מאד בדרכיו כל הימים, ואכן יודעי דבר ראו אצלו הנהגות שונות שקיבל מזקניו. ביותר הצטיין בסמל הענה והצניעות של זקניו הק', ובכל עת שיכל להסתתר ולהסתיר דרכיו היה מסתיר עצמו בלא לשתף את סובביו.

ובענין זה שמעתי שבה נפלא משבחי רבינו בעל ההילולא, דבר שמגדיר את צניעותו וענוותנותו. בצעירותי שמעתי מיהודי אחד בשם רבי אליעזר שייפמן ז"ל שהיה מלמד בת"ת חי עולם, וכך אמר לי - וכי חושב אתה שהגדלות של הסתרת ה'דאביסטעווע' היתה של זקני מהר"ש, טעית - הגדלות שמורה לנכדו מהר"ם שהסתופף בצילו שלוש שנים והסתיר את הסוד והתאפק מלספר שזקניו אדמו"ר גדול וכו'.

(מתוך דא"ח בלחיים טיש כ"ח שבט תשע"ה)

וכאשר נמצאים אנו ביומא דהילולא של זק"ק מהר"ם זי"ע, והבאנו מקודם ד"ת בשמו בענין עבדי ה', אשר כפי שראינו ואף שמענו מחסידים אשר זכו

אחד מיני רבות, תעיד העובדה שהיה כאשר דאה פעם מחלון ביתו 'חופה' הנערכת בסמוך, מיד ירד מביתו בפשטות להשתתף בחופה, כאשר בא לחופה היו המחוננים משתוממים לשם מה דאה צדיק זה לבוא לשמחתם, ולכבוד מי הגיע, והחלו לדאוג ל'ביבוד' עבורו, אך זקה"ק בפשטותו ניגש ישירות אל החתן וביקש ממנו להזכיר חולה הזקוק לעבוד 'ציתוח' לרפואתו, ועל כן הוא רוצה שיעתיד עבור החולה בכוחו הגדול של חתן ביום חופתו.

(מתוך דא"ח בשוה"ט כ"ח שבט תשפ"ב)

באחד הימים כאשר עמדתי ושמשתי את זקה"ק מהר"ם זיע"א, בא יהודי מבוגר מניו גרז'י ארה"ב, והציג את עצמו בשם 'הרב ורשאביק', וביקש להכנס אל זקה"ק, באמרו 'האם רבי מרדכי'ה גולדמן נמצא', כי לא ידע את אשר זקה"ק נודע בשערים ב'הרבי מזועהיל'. לא שאלתי למטרת בואו, והכנסתי אל החדר. מיד כאשר נכנס אל זקה"ק, החל לפרוץ בכבי תמרודים, והחל לנשק את זקה"ק ברוב חיבה והתרגשות.

זקה"ק לא היכרזוהו, סיפר לו האורח שהוא יליד פולין ועבר את מאורעות המלחמה ל"ע, ובתום ימי המלחמה בא לארץ הקודש בהיותו נער בן י"ב שנה, והיה נתגדל אצל זקה"ק מהר"ש זיע"א. ויהי כאשר קרב ובא יום ה'בר מצוה', ישב בכדידותו בבית המדרש חב"ד ברח' זוננפלד, עבר שם זקה"ק מהר"ם ודאה שפניו עצובות, שאל לפשר הדבר, סיפר לפניו את אשר הוא עומד סמוך ונראה ליום הבר מצוה, ואין לו תפילין, וכן שאר עניני הבר מצוה כדרשה וכדו', מיד נכמד לבו בקרבו על היתום הבודד, ורכש עבורו תפילין, ואף היה יושב עמו בכל יום ב'קוידניבע'ר שול', להכין אותו ליום ה'בר מצוה'.

תקופה קצרה לאחר ה'בר מצוה', הוא קיבל מכתב אחד מקרובי משפחתו שניצל מהמלחמה, ובו הוא מזמין אותו להתגורר אצלו בארה"ב, ואכן נסע הנער לארה"ב, שם עלה ונתעלה במעלות התורה, ונישא והקים משפחה לתפארת, ולימים אף הוכתר לרב בי"עו גרז'י.

ובזאת לאחד שלושים שנה שלא התראה עם זקה"ק מהר"ם, בא לארץ הקודש, וביום הראשון לשהותו בארץ, מיד בא אל זקה"ק מהר"ם להודות לו על החסד שעשה עמו, באמרו, שהוא תולה את זה שהוא נותר יהודי ירא ושלם בארה"ב, בכח זקה"ק זיע"א שפרס כנפיו עליו.

(מתוך דא"ח בשוה"ט כ"ח שבט תשפ"א)

מזלא טבא וגדיא יאה

הרה"ח אברהם סגל שליט"א

לנישואי הנכד

הבה"ח שמואל גרשון דויטש ני"ו

לנישואיו

בתחילת הנהגתו בארמו"רות של זקני הק' מהר"ם זיע"א בעל יקרא דמלכא, באו לפניו מאנשי שלומו לבקש שיואל לערוך שולחנו הטהור ברבים בלילי שבתות בהתאסף ראשי עם קודש הצמאים לשמוע דבר ה', השיב להם זקה"ק, הנני מסכים לכך ובתנאי אחד, שבמחצית השעה הראשונה נלמד יחדיו שיעור באור החיים הק'. ואכן כך נהג שנים רבות שהיה פותח בשיעור אור החיים הק' ואחד ניגנו הזמירות ואילך.

(מתוך דא"ח בשוה"ט יומא דהילולא דאוה"ח הק' תשע"ד)

והיה מרגלא בפומיה דזקה"ק מהר"ם זיע"א דהגלות החשובה ביותר היא 'העדר הדעת', כדוגמת מה שאנו רואים בדרך העולם לרחם ביותר על מי שנטרפה דעתו רח"ל, כן הוא בגלות הדעת בדוחניות, דמי שאין לו דעת אזי לעולם לא ידע וישיג את האופן הראוי לעבוד את השי"ת, ומידה טובה מדובה דמי שיש לו בחינת דעת, אזי מעמיק מחשבתו בגדולת מלכותו ית"ש, ובכך משכיל לעבוד את השי"ת בתורה ובתפילה ומעש"ט.

(מתוך דא"ח בלחיים טיש כ"ח שבט ע"ו)

זקה"ק מהר"ם זיע"א היה מבאר תמיד כי ההנהגה של השי"ת לא היתה ממדת הדין, אלא כאב רחמן המלמד בנו הקטן ללכת ומחזיק בידו ולפעמים עוזבו לרגע ונופל, ולזאת יתפרש כי אי אפשר לעלות על מדרגה גבוהה אלא אם כן נופל ממדרגתו. והנה כל מטרת האב הוא שהילד ילך בכוחות עצמו ולא יפול, וכמה שהילד כבר יכול כך הוא עוזב אותו לתקופות ממושכות.

(מתוך שיעור אוה"ח הק' פר' בהעלותך תשע"ה)

זקה"ק מהר"ם זיע"א (יקרא דמלכא פר' ויצא, עמ' קנא) גם ביאר בדרך זו, וז"ל: ויפגע במקום (כח, יא) שתקן תפילת ערבית (רש"י) ואמרו חז"ל (ברכות כו, א) ערבית אין לה קבע וזמנה כל הלילה ואמרו שם אל תעש תפילתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום הנה תפלת שחרית ומנחה שתקנו אברהם ויצחק יש להם זמן קבוע (שם ע"ב) שחרית מתחיל עם זריחת החמה, ומנחה בשקיעת החמה דמדומי שמש, זה בזמן יציאת הלילה וביאת היום, וזה בזמן יציאת היום וביאת הלילה, ומה עוד וענין השינוי לשון עמידה שיחה פגיעה (שם) ידוע (בר"ד לט, א) א"א הכיר את בורא ע"י הבריאה עולם חסד יבנה, יצחק מידת הגבורה יתרון האור מן החושך (קהלת ב, ג) אם כן יש צורך לעשות כסא מהחושך לאור ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד (בראשית א, ה), אכן זה במדת הזמן, יעקב המשיך מדת המקום שביציאתו עושה דושם ופוגע במקום להמשיך קדושת המקום בהליכתו וכל הפמליא של מעלה, והנה ה' נצב עליו מרכבה, ותפילתו בלילה, - בגלות, ואין לה קבע, ובכל מקום שאנו נמצאים נמצא אתנו לשמרנו. עכ"ל.

(מתוך שיעור אוה"ח ויצא תשע"ב)

הנה זקה"ק בעל ההילולא למרות שאחזו כל ימיו בדרך הצניעות והשפלות, אך מצודתו היתה פרושה למרחוק, כאשר בעצמי הייתי עד לשליחויות רבות שהיה משגר אותי זקה"ק למען הרבות כבוד שמים הן בקירוב רחוקים והן בשואר ענינים, למרות שלא היו לאותם אנשים שום שייכות אליו או למשפחתו או לקהילתנו, כי אחת היא לו - להתמסר למען הרבות כבוד שמים, למען יתקיים שלימות המלכות. על אחת מני רבות תעיד האגרת שנשמרה לימים רבים, ובו מנה ארבעים סעיפים כיצד לקרב לבבות בני ישראל בכפרים המרוחקים, ולחזק את שמירת השבת והכשרות וכדו' אצל הרחוקים מדבר ה'.

(מתוך דא"ח בשוה"ט כ"ח שבט תשפ"ג)